

CONCURSUL NAȚIONAL DE ISTORIE D. ONCIUL
EDIȚIA A III-A, APRILIE 2023
clasa a VIII-a

Timpul de lucru este de două ore.

Ambele subiecte sunt obligatorii.

Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.

SUBIECTUL I

(40 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „Victoria lui Ștefan [cel Mare] îl obligă pe sultanul Mehmed II să deplaseze centrul de greutate al efortului militar otoman la Dunărea de Jos și în nordul bazinului pontic. În iulie 1475, flota otomană cucerește Caffa și aduce hanatul tătar al Crimeii sub directa subordonare a Porții, transformându-l, timp de trei secole, în cel mai eficient instrument de intervenție militară în Europa răsăriteană. Strategic, poziția Moldovei se agravează, tătarii fiind forța războinică de temut care va pune mereu în pericol hotarele răsăritene ale Moldovei (și ale Valahiei). În vara lui 1476, cei care atacă primii pe Ștefan sunt tătarii, obligându-l pe [domnitor] să-și rupă oastea în două pentru a putea face față deopotrivă acestora și înaintării otomane. Mehmet II însuși pătrunde în Moldova și-l înfrânge pe Ștefan la Războieni (26 iulie). Turcii nu pot supune însă Moldova. Cetățile ei rezistă asediilor otomane, iar teama de o intervenție a Ungariei îl silește pe Mehmed II să se retragă. Ștefan urmărește îndeaproape armata otomană, pătrunde, la rândul-i, în Țara Românească și o readuce în tabăra antiotomană. Trimite apoi soli la Veneția și la Roma, încercând să reanime alianța antiotomană. O nouă invazie a turcilor în Moldova, în 1484, se încheie cu ocuparea cetăților Chilia și Cetatea Albă, de la Marea Neagră, două dintre bastioanele de rezistență ale Moldovei și «cheile» drumurilor comerciale dinspre Marea Neagră spre Ungaria și Polonia. De acum înainte, Marea Neagră devine un «lac turcesc», iar Moldova este expusă direct atacurilor otomane. Din 1487, Moldova reîncepe să plătească tribut Porții Otomane, așteptând timpuri mai bune pentru reluarea ostilităților.” (I. Bulei, *O istorie a românilor*).

B. „În politica externă domnitorul Șerban Cantacuzino se îndreaptă, încă de la asediul Vienei, spre legături cu Imperiul austriac (...) Planurile sale politice se îndreptau spre ideea unei răscoale generale antiotomane în Peninsula Balcanică. (...)”

Dacă răscoala antiotomană balcanică nu devine o realitate, succesele armatelor imperiale din 1688 sunt de natură să contribuie la hotărârea de acceptare a suzeranității austriece pe baza principiilor programului său de guvernare. Le reafirmă în tratativele cu Curtea veneză, accentuând ideea de independență a Țării Românești, autoritatea internă absolută, libertatea religioasă, respectarea vechilor obiceiuri ale țării și restituirea raialelor. Austriecii nu au fost dispuși să accepte integral acest program, fiind în politica față de Țara Românească partizanii regimului nobiliar. Recunoscând însă independența, pe această bază, Șerban Cantacuzino trimite o delegație solemnă pentru a încheia alianța.” (M. Bărbulescu, D. Deletant, Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*).

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

- 1.** Menționați, din sursa **A**, două caracteristici ale domniei lui Ștefan cel Mare. **4 puncte**
- 2.** Formulați, pe baza sursei **B**, date, o opinie referitoare la orientarea Țării Românești spre Imperiul austriac susținând-o cu două informații selectate din sursă. **8 puncte**
- 3.** Transcrieți, din sursa **A**, două urmări ale acțiunilor turcilor din 1484. **6 puncte**
- 4.** Prezentați rolul românilor în *luptele antiotomane*, utilizând două fapte istorice desfășurate în deceniile cinci-șapte ale secolului al XV-lea. **15 puncte**
- 5.** Menționați, pe baza sursei **B**, o consecință a relațiilor lui Șerban Cantacuzino cu Imperiul austriac. **3 puncte**
- 6.** Menționați o asemănare între luptele antiotomane ale domnilor români în secolele XIV-XV. **4 puncte**

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu privind evoluția spațiului românesc în secolul fanariot, având în vedere:

1. precizarea a două cauze și a unei consecințe ale instaurării domniilor fanariote în Țările Române, în secolul al XVIII-lea;
2. menționarea a două deosebiri între statutul domniei în perioada fanariotă și cel din perioada secolelor XIV-XVI.
3. prezentarea unui fapt istoric în legătură cu modernizarea spațiului românesc extracarpatic în plan social-politic în prima jumătate a secolului al XVIII-lea.
4. formularea unei opinii referitoare la implicarea Principatelor Române în relațiile internaționale în secolul al XVIII-lea și argumentarea acesteia prin două fapte istorice.

Notă !

Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, susținerea unui punct de vedere cu **argumente istorice** (coerența și relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/ logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.

-

CONCURSUL NAȚIONAL DE ISTORIE D. ONCIUL
EDIȚIA A III-A, APRILIE 2023
BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE
clasa a VIII-a

NU SE ACORDA PUNCTAJ INTERMEDIAR

SUBIECTUL I **(40 de puncte)**

1. câte **2 puncte** pentru menționarea, din sursa dată, a oricăror două caracteristici ale domniei lui Ștefan cel Mare **(2 p X 2 = 4 p)**
2. **2 puncte** pentru formularea, pe baza sursei date, a oricărei opinii referitoare la orientarea Țării Românești spre Imperiul austriac;
câte **3 puncte** pentru selectarea oricăror două informații din sursă care susțin opinia formulate. **(3 p X 2 = 6 p)**
3. câte **3 puncte** pentru transcrierea din sursa **A** a oricăror două urmări ale acțiunilor turcilor din 1484. **(3 p X 2 = 6 p)**
4. **3 puncte** pentru precizarea rolului românilor în *luptele antiotomane*;
câte **2 puncte** pentru menționarea oricăror două fapte istorice desfășurate în deceniile cinci-șapte ale secolului al XV-lea; **(2 p X 2 = 4 p)**
câte **4 puncte** pentru prezentarea fiecărui fapt istoric menționat, prin evidențierea relației de cauzalitate și utilizarea unui exemplu/a unei caracteristici; **(4 p x 2 = 8 p)**
câte **1 punct** pentru utilizarea **doar** a unui exemplu/a unei caracteristici referitoare la fiecare fapt istoric menționat;
5. **3 puncte** pentru menționarea, din sursa **B**, a oricărei consecințe a relațiilor lui Șerban Cantacuzino cu Imperiul austriac.
6. **4 puncte** pentru menționarea unei asemănări între luptele antiotomane ale domnilor români în secolele XIV-XV.

SUBIECTUL al II-lea **(50 de puncte)**

Informația istorică – 40 de puncte distribuite astfel:

1. câte **2 puncte** pentru menționarea oricăror două cauze ale instaurării domniilor fanariote în Țările Române, în secolul al XVIII-lea; **(2 p X 2 = 4 p)**
câte **4 puncte** pentru prezentarea oricăror două cauze ale instaurării domniilor fanariote în Țările Române, în secolul al XVIII-lea; **(4 p X 2 = 8 p)**
3 puncte pentru menționarea oricărei consecințe a instaurării domniilor fanariote în Țările Române, în secolul al XVIII-lea.
2. câte **2 puncte** pentru menționarea a oricăror două deosebiri între statutului domniei în perioada fanariotă și cel din perioada secolelor XIV-XVI. **(2 p X 2 = 4 p)**
3. **2 puncte** pentru menționarea oricărui fapt în legătură cu modernizarea spațiului românesc extracarpatic în plan social-politic în prima jumătate a secolului al XVIII-lea;
4 puncte pentru prezentarea oricărui fapt în legătură cu modernizarea spațiului românesc extracarpatic în plan social-politic în prima jumătate a secolului al XVIII-lea.
4. **4 puncte** pentru formularea oricărei opinii referitoare la implicarea Principatelor Române în relațiile internaționale în secolul al XVIII-lea;
11 puncte pentru **argumentarea** opiniei formulate prin:
2 puncte pentru precizarea unui fapt istoric; **(2 p X 2 = 4 p)**
câte **3 puncte** pentru menționarea unei informații pentru un fapt istoric precizat; **(3 p X 2 = 6 p)**
- 1 punct** pentru folosirea conectorilor care exprimă cauzalitatea (*deoarece, pentru că* etc.) și concluzia (*așadar, astfel* etc.).

Ordonarea și exprimarea ideilor menționate – 10 puncte distribuite astfel:

2 puncte pentru structurarea textului (introducere - cuprins - concluzie)

1 punct pentru introducere / cuprins; cuprins / concluzii

3 puncte pentru evidențierea relației cauză-efect, astfel încât textul să probeze înțelegerea procesului istoric

1 punct pentru prezența parțială a relației cauză-efect

2 puncte pentru respectarea succesiunii cronologice/ logice a faptelor istorice

1 punct pentru respectarea parțială a succesiunii cronologice/ logice a faptelor istorice

2 puncte pentru utilizarea limbajului istoric

1 punct pentru utilizarea parțială a limbajului istoric

1 punct pentru respectarea limitei de spațiu